

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

SECȚIA A PATRA

CAUZA NEGULESCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(Cererea nr. 11230/12)

HOTĂRÂRE

Art. 6 § 1 și art. 6 § 3 lit. d) (latura penală) • Proces echitabil • Condamnarea reclamantei pentru infracțiuni minore de către o instanță, pe baza declarațiilor decisive ale unui martor absent • Garanțiile generale privind echitatea prevăzute la art. 6 se aplică tuturor procedurilor penale, indiferent de tipul infracțiunii (în discuție) • Imposibilitatea instanței interne de a audia un martor nu constituie un motiv întemeiat pentru neprezentarea acestuia la proces • Lipsa unor măsuri de contrabalansare suficiente pentru a compensa dezavantajul cu care s-a confruntat apărarea

Art. 41 • Reparație echitabilă • Revizuirea procedurii interne, cea mai adecvată formă de reparație, dată fiind natura plângerilor reclamantei • Stresul reclamantei a fost compensat doar prin acordarea unei despăgubiri pentru prejudiciul moral

STRASBOURG

16 februarie 2021

DEFINITIVĂ

31/05/2021

Hotărârea a rămas definitivă în condițiile prevăzute la art. 44 § 2 din Convenție. Aceasta poate suferi modificări de formă.

În cauza Negulescu împotriva României,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită într-o cameră compusă din:

Yonko Grozev, *președinte*,

Krzysztof Wojtyczek,

Faris Vehabović,

Gabriele Kucsko-Stadlmayer,

Pere Pastor Vilanova,

Jolien Schukking,

Ana Maria Guerra Martins, *judcători*,

și Andrea Tamietti, *grefier de secție*,

având în vedere:

cererea (nr. 11230/12) îndreptată împotriva României, prin care un resortisant al acestui stat, doamna Valentina Claudia Negulescu („reclamanta”), a sesizat Curtea la 15 februarie 2012, în temeiul art. 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”);

decizia de a comunica cererea Guvernului României („Guvernul”);

observațiile părților;

având în vedere că doamna Iulia Antoanella Motoc, judecătorul ales să reprezinte România, nu a putut să participe la judecarea cauzei (art. 28 din Regulamentul Curții), președintele Camerei a decis să îl desemneze pe domnul Krzysztof Wojtyczek, judecătorul ales să reprezinte Polonia, drept judecător ad-hoc (art. 26 § 4 din Convenție și art. 29 § 1 din Regulamentul Curții);

după ce a deliberat în camera de consiliu, la 9 noiembrie 2020 și 12 ianuarie 2021,

pronunță prezenta hotărâre, adoptată la aceeași dată:

INTRODUCERE

1. Cauza privește acuzații potrivit cărora procesul penal îndreptat împotriva reclamantei pentru o infracțiune minoră a fost inechitabil, în măsura în care instanța s-a bazat pe declarațiile unor martori cărora reclamanta nu le-a putut adresa întrebări.

ÎN FAPT

2. Reclamanta s-a născut în 1973 și locuiește în Prahova.

3. Guvernul a fost reprezentat de agentul guvernamental, cel mai recent de doamna O.F. Ezer, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

4. Faptele cauzei, astfel cum au fost expuse de părți, pot fi rezumate după cum urmează.

HOTĂRĂREA NEGULESCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

5. La 13 februarie 2009, R.M. a depus o plângere penală la o secție de poliție din Ploiești, acuzând-o pe reclamantă că a agresat-o pe stradă. Reclamanta și R.M. au dat declarații la poliție. Poliția a ascultat, de asemenea, declarațiile a trei martori oculari. La 14 februarie 2009, martorul A declarat că a văzut-o pe reclamantă lovind-o pe victimă. La 6 martie 2009, martorii B (sora reclamantei) și C au negat faptul că reclamanta a lovit victima. Victima a furnizat poliției un certificat medico-legal în care se menționa că aceasta prezenta vânătăi la nivelul capului, care nu necesitau tratament medical. Se pare că toate declarațiile au fost luate în absența reclamantei sau a unui avocat care să o reprezinte.

6. La 28 iulie 2009, Parchetul de pe lângă Judecătoria Ploiești a început urmărirea penală față de reclamantă, în temeiul art. 180 alin. (1) din Codul Penal („C. pen”), o dispoziție care sancționează lovirea și alte violențe (a se vedea infra, pct. 11).

7. Printr-o ordonanță din 15 decembrie 2010, parchetul a dispus scoaterea de sub urmărire penală a reclamantei. Acesta a considerat că reclamanta lovise și rănisese victima, dar că faptele săvârșite de aceasta, pe fondul unei stări conflictuale preexistente între părți, nu erau suficient de grave pentru a constitui o infracțiune. În conformitate cu art. 18¹, art. 90 și art. 91 C. pen. și cu art. 10 lit. b(1) și art. 11 din vechiul Cod de procedură penală („C. proc. pen.”) (a se vedea infra, pct. 13), acesta a aplicat o sancțiune cu caracter administrativ, și anume o amendă în cuantum de 400 de lei românești (RON) [aproximativ 90 de euro (EUR) la momentul respectiv].

8. La 18 martie 2011, în urma unei plângeri formulate de reclamantă, prim-procurorul aceluiași parchet a menținut ordonanța.

9. La 8 aprilie 2011, reclamanta a depus o plângere la Judecătoria Ploiești împotriva celor două ordonanțe, în temeiul art. 278¹ C. proc. pen. Avocatul acesteia a argumentat în fața instanței că probele de la dosar nu susțineau concluzia potrivit căreia aceasta săvârșise faptele de care a fost acuzată.

10. Printr-o hotărâre definitivă din 21 iunie 2011 (pusă la dispoziția părților la 16 august 2011), judecătoria a respins plângerea, constatând următoarele:

„Astfel, [reclamanta], după cum se constată prin raportare la probele administrate, contestă existența unei stări conflictuale [între ea și] [R.M.] și cu atât mai mult exercitarea unor acte de agresiune asupra acesteia.

Este adevărat că atât [reclamanta] cât și [victima], în susținerea celor învederate organelor de urmărire penală, au solicitat [să le fie] audiați martori, însă, în plus, intimata înaintează la dosarul cauzei un certificat medico-legal, care, coroborat cu declarația martorului [A], constituie un mijloc veritabil de probă ce dovedește dincolo de orice dubiu că fapta petentei s-a petrecut întocmai cum a fost descrisă de [R.M.].

Prin raportare la atingerea minimă adusă integrității corporale [a lui R.M.] dar și la circumstanțele reale și personale în care s-a petrecut fapta, instanța apreciază că în mod corect s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală și aplicarea unei sancțiuni cu

HOTĂRÂREA NEGULESCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

caracter administrativ, fiind evident că astfel de fapte, chiar prin atingerea minimă adusă valorilor sociale, nu pot rămâne nepedepsite.”

CADRUL JURIDIC RELEVANT

11. Dispozițiile relevante din Codul Penal („C. pen.”), în vigoare la momentul faptelor din prezenta cauză, sunt redactate după cum urmează:

Articolul 1 – Scopul legii penale

„Legea penală apără, împotriva infracțiunilor, România, suveranitatea, independența, unitatea și indivizibilitatea statului, persoana, drepturile și libertățile acesteia, proprietatea, precum și întreaga ordine de drept”.

Articolul 17 – Trăsăturile esențiale ale infracțiunii

„Infracțiunea este fapta care prezintă pericol social, săvârșită cu vinovăție și prevăzută de legea penală.

Infracțiunea este singurul temei al răspunderii penale.”

Articolul 18 – Pericolul social al faptei

„Fapta care prezintă pericol social în înțelesul legii penale este orice acțiune sau inacțiune prin care se aduce atingere uneia dintre valorile arătate în art. 1 și pentru sancționarea căreia este necesară aplicarea unei pedepse.”

Articolul 18¹ – Fapta care nu prezintă pericolul social al unei infracțiuni

„ Nu constituie infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă prin atingerea minimă adusă uneia din valorile apărute de lege și prin conținutul ei concret, fiind lipsită în mod vădit de importanță, nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni

. La stabilirea în concret a gradului de pericol social se ține seama de modul și mijloacele de săvârșire a faptei, de scopul urmărit, de împrejurările în care fapta a fost comisă, de urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce, precum și de persoana și conduita făptuitorului

. În cazul faptelor prevăzute în prezentul articol, procurorul sau instanța aplică una din sancțiunile cu caracter administrativ prevăzute în art. 91.”

Articolul 90 – Condițiile înlocuirii [răspunderii penale]

„Instanța poate dispune înlocuirea răspunderii penale cu răspunderea care atrage o sancțiune cu caracter administrativ, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

a) pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de cel mult un an sau amenda ori s-au săvârșit infracțiunile prevăzute în art. 208, 213, art. 215 alin. 1, art. 215¹ alin. 1, art. 217 alin. 1, art. 219 alin. 1, dacă valoarea pagubei nu depășește 10 lei sau infracțiunea prevăzută în art. 249, dacă valoarea pagubei nu depășește 50 lei;

b) fapta, în conținutul ei concret și în împrejurările în care a fost săvârșită, prezintă un grad de pericol social redus și nu a produs urmări grave;

HOTĂRĂREA NEGULESCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

c) paguba pricinuită prin infracțiune a fost integral reparată până la pronunțarea hotărârii;

d) din atitudinea făptuitorului după săvârșirea infracțiunii rezultă că acesta regretă fapta;

e) sunt suficiente date că făptuitorul poate fi îndreptat fără a i se aplica o pedeapsă.

Înlocuirea răspunderii penale nu se poate dispune dacă făptuitorul a mai fost anterior condamnat sau i s-au mai aplicat de două ori sancțiuni cu caracter administrativ [...]"

Articolul 91 – Sancțiunile cu caracter administrativ

„Când instanța dispune înlocuirea răspunderii penale, aplică una din următoarele sancțiuni cu caracter administrativ:

[...]

c) amenda de la 10 lei la 1.000 lei.”

Titlul II: Infracțiuni contra persoanei

Capitolul 1: Infracțiuni contra vieții, integrității corporale și sănătății

Secțiunea II: Lovirea și vătămarea integrității corporale sau a sănătății

Articolul 180 – Lovirea sau alte violențe

„Lovirea sau orice acte de violență cauzatoare de suferințe fizice se pedepsesc cu închisoare de la o lună la 3 luni sau cu amendă.”

12. La 1 februarie 2014, a intrat în vigoare în statul pârât un nou Cod Penal („noul C. pen.”). Dispozițiile aplicabile unei situații similare celei invocate în speță se citesc după cum urmează:

Articolul 80 – Condițiile renunțării la aplicarea pedepsei

„(1) Instanța poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei dacă sunt întrunite următoarele condiții:

a) infracțiunea săvârșită prezintă o gravitate redusă, având în vedere natura și întinderea urmărilor produse, mijloacele folosite, modul și împrejurările în care a fost comisă, motivul și scopul urmărit;

b) în raport de persoana infractorului, de conduita avută anterior săvârșirii infracțiunii, de eforturile depuse de acesta pentru înlăturarea sau diminuarea consecințelor infracțiunii, precum și de posibilitățile sale de îndreptare, instanța apreciază că aplicarea unei pedepse ar fi inoportună din cauza consecințelor pe care le-ar avea asupra persoanei acestuia.

(2) Nu se poate dispune renunțarea la aplicarea pedepsei dacă:

a) infractorul a mai suferit anterior o condamnare, cu excepția cazurilor prevăzute în art. 42 lit. a) și lit. b) [faptele care nu mai sunt prevăzute de legea penală și infracțiuni amnistiate] sau pentru care a intervenit reabilitarea ori s-a împlinit termenul de reabilitare;

(b) față de același infractor s-a mai dispus renunțarea la aplicarea pedepsei în ultimii 2 ani anteriori datei comiterii infracțiunii pentru care este judecat;

HOTĂRÂREA NEGULESCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(c) infractorul s-a sustras de la urmărire penală ori judecată sau a încercat zădărnicea aflării adevărului ori a identificării și tragerii la răspundere penală a autorului sau a participanților;

(d) pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea mai mare de 5 ani.

(3) În caz de concurs de infracțiuni, renunțarea la aplicarea pedepsei se poate dispune dacă pentru fiecare infracțiune concurentă sunt îndeplinite condițiile prevăzute în alin. (1) și alin. (2).”

13. Dispozițiile relevante din Codul de procedură penală („C. proc. pen.”), astfel cum erau în vigoare la momentul faptelor, prevăd următoarele:

Articolul 10 – Cazurile în care punerea în mișcare sau exercitarea acțiunii penale este împiedicată

„(1) Acțiunea penală nu poate fi pusă în mișcare, iar când a fost pusă în mișcare nu mai poate fi exercitată dacă:

[...]

b(1) fapta nu prezintă gradul de pericol social al unei infracțiuni;”

Articolul 11 – Clasarea, scoaterea de sub urmărire, încetarea urmăririi penale, achitarea și încetarea procesului penal

„Când se constată existența vreunui din cazurile prevăzute în art. 10:

1. În cursul urmăririi penale procurorul, la propunerea organului de cercetare penală sau din oficiu, dispune: [...]

b) scoaterea de sub urmărire, în cazurile prevăzute în art. 10 lit. a)-e), când există învinuit sau inculpat în cauză.

[...]”

Articolul 172 – Drepturile apărătorului

„(1) În cursul urmăririi penale, apărătorul învinuitului sau inculpatului are dreptul să asiste la efectuarea oricărui act de urmărire penală și poate formula cereri și depune memorii. Lipsa apărătorului nu împiedică efectuarea actului de urmărire penală, dacă există dovada că apărătorul a fost încunoștințat de data și ora efectuării actului. Încunoștințarea se face prin notificare telefonică, fax, internet sau prin alte asemenea mijloace, încheindu-se în acest sens un proces-verbal.

[...]

(3) În cazul în care apărătorul învinuitului sau inculpatului este prezent la efectuarea unui act de urmărire penală, se face mențiune despre aceasta, iar actul este semnat și de apărător.

[...]

(6) Apărătorul are dreptul de a se plânde, potrivit art. 275, dacă cererile sale nu au fost acceptate [...].”

Articolul 275 – Dreptul de a face plângere

Orice persoană poate face plângere împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală, dacă prin acestea s-a adus o vătămare intereselor sale legitime [...]"

Articolul 278 – Plângerea contra actelor procurorului

„(1) Plângerea împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror ori efectuate pe baza dispozițiilor date de acesta se rezolvă de prim-procurorul parchetului sau, după caz, de procurorul general al parchetului de pe lângă curtea de apel ori de procurorul șef de secție al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție.”

Articolul 278¹ – Plângerea în fața judecătorului împotriva rezoluțiilor sau ordonanțelor procurorului de neprimire în judecată

„(1) După respingerea plângerii făcute conform art. 275-278 împotriva rezoluției de neîncepere a urmăririi penale sau a ordonanței ori, după caz, a rezoluției de [...] scoatere de sub urmărire penală sau de încetare a urmăririi penale [...], persoana vătămată, precum și orice alte persoane ale căror interese legitime sunt vătămate pot face plângere, în termen de 20 de zile de la data comunicării de către procuror a modului de rezolvare, potrivit art. 277 și 278, la judecătorul de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță.

[...]

(7) Judecătorul, soluționând plângerea, verifică rezoluția sau ordonanța atacată, pe baza lucrărilor și a materialului din dosarul cauzei și a oricăror înscrisuri noi prezentate.

(8) Judecătorul pronunță una dintre următoarele soluții:

a) respinge plângerea, prin sentință, ca tardivă sau inadmisibilă ori, după caz, ca nefondată, menținând rezoluția sau ordonanța atacată;

b) admite plângerea, prin sentință, desființează rezoluția sau ordonanța atacată și trimite cauza procurorului, în vederea începerii sau redeschiderii urmăririi penale, după caz. Judecătorul este obligat să arate motivele pentru care a trimis cauza procurorului, indicând totodată faptele și împrejurările ce urmează a fi constatate și prin care anume mijloace de probă;

c) admite plângerea, prin încheiere, desființează rezoluția sau ordonanța atacată și, când probele existente la dosar sunt suficiente, reține cauza spre judecare, în complet legal constituit, dispozițiile privind judecata în primă instanță și căile de atac aplicându-se în mod corespunzător.

[...]

(10) Hotărârea pronunțată în temeiul alin. (8) este definitivă.”

14. La 1 februarie 2014, a intrat în vigoare în statul pârât Noul Cod de procedură penală („noul C. proc. pen.”). Procedura prevăzută la art. 278¹ C. proc. pen. a fost înlocuită cu o nouă procedură, descrisă la art. 340 din noul C. proc. pen., care se citește astfel:

Articolul 340 – Plângerea împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimiteră în judecată

„Persoana a cărei plângere împotriva soluției de clasare sau renunțare la urmărirea penală, dispusă prin ordonanță sau rechizitoriu, a fost respinsă conform art. 339 [plângerile împotriva măsurilor luate sau a actelor efectuate de procuror] poate face plângere, în termen de [douăzeci] de zile de la comunicare, la judecătorul de cameră preliminară de la instanța căreia i-ar reveni, potrivit legii, competența să judece cauza în primă instanță.”

15. În cadrul a două decizii pronunțate în 2004 și 2006, Curtea Constituțională a României a decis că limitarea probelor/elementelor de probă care puteau fi examinate în cadrul procedurii prevăzute la art. 278¹ C. proc. pen. era justificată de natura specifică a acestei proceduri. În special, scopul procedurii (utilizate de reclamantul în prezenta cauză) nu era examinarea fondului cauzei penale, ci doar verificarea legalității ordonanțelor procurorului. Curtea Constituțională a considerat că, în temeiul acestei procedurii, verificarea legalității fost realizată prin examinarea documentelor din dosarul penal care au stat la baza deciziei procurorului.

16. Punerea în executare a sancțiunii amenzii contravenționale, impusă în temeiul art. 18¹ C. pen., s-a făcut în conformitate cu procedura prevăzută de Ordonanța Guvernului nr. 2/2001, care, la momentul faptelor, era redactată după cum urmează:

Articolul 39

„Punerea în executare a sancțiunii amenzii contravenționale se face astfel:

- a) de către organul din care face parte agentul constator, ori de câte ori nu se exercită calea de atac împotriva procesului-verbal de constatare a contravenției în termenul prevăzut de lege;
- b) de către instanța judecătorească, în celelalte cazuri.”

Articolul 39¹

„(1) În cazul în care contravenientul nu a achitat amenda în termen de 30 de zile de la rămânerea definitivă a sancțiunii și nu există posibilitatea executării silite, acesta va sesiza instanța în circumscripția căreia s-a săvârșit contravenția, în vederea înlocuirii amenzii cu sancțiunea prestării unei activități în folosul comunității, ținându-se seama, după caz, și de partea din amendă care a fost achitată.

(2) În cazul în care contravenientul, citat de instanță, nu a achitat amenda în termenul prevăzut la alin. (1), instanța procedează la înlocuirea amenzii cu sancțiunea prestării unei activități în folosul comunității pe o durată maximă de [cincizeci] de ore, iar pentru minori începând cu vârsta de 16 ani, [pe o durată maximă de douăzeci și cinci] de ore.

(3) Hotărârea prin care s-a aplicat sancțiunea prestării unei activități în folosul comunității este supusă recursului.

(4) Urmărirea punerii în executare a sentințelor se realizează de către serviciul de executări civile de pe lângă judecătoria în a cărei rază s-a săvârșit contravenția, în colaborare cu serviciile specializate din primării.”

HOTĂRÂREA NEGULESCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

17. La momentul faptelor din speță, nu (mai) era posibilă înlocuirea de către instanțe a unei amenzi administrative neplătite cu zile de închisoare. Această posibilitate, care fusese disponibilă în trecut, a fost eliminată din legislație în 2003 (pentru detalii suplimentare, a se vedea *Anghel împotriva României*, nr. 28183/03, pct. 39 și 52, 4 octombrie 2007, și *Nicoleta Gheorghe împotriva României*, nr. 23470/05, pct. 16 și 31, 3 aprilie 2012).

18. La momentul faptelor, Legea privind cazierul judiciar (Legea nr. 290/2004) conținea următoarele dispoziții:

Articolul 9

„În ceea ce privește persoanele fizice, în cazierul judiciar se înscriu date privind:

- a) pedepsele [...] pronunțate prin hotărâri judecătorești definitive;
- b)..[...] sancțiunea cu caracter administrativ a amenzii stabilite conform Codului penal [...]

Articolul 17

„În certificatul de cazier judiciar se înscriu sancțiunile penale din hotărârile judecătorești rămase definitive.”

Articolul 21

„(2) La copia de pe cazierul judiciar transmisă organelor judiciare se atașează informațiile referitoare la sancțiunile cu caracter administrativ aplicate conform Codului penal [...]

Articolul 27

„(1) Persoanele fizice sau juridice pot obține propriul certificat de cazier judiciar în condițiile stabilite la art. 28-31.”

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA PRETINSA ÎNCĂLCARE A ART. 6 DIN CONVENȚIE

19. Reclamanta s-a plâns că procesul penal îndreptat împotriva sa a fost inechitabil, contrar cerințelor art. 6 § 1 și art. 6 § 3 lit. d) din Convenție, redactate după cum urmează:

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil [...] a cauzei sale, de către o instanță [...], care va hotărî [...] asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa [...]

3. Orice acuzat are, în special, dreptul:

[...]

d) să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării [...]

A. Cu privire la admisibilitate

1. Competența *ratione materiae* a Curții

(a) Argumentele părților

20. Guvernul a susținut că procedura internă care a condus la hotărârea definitivă din 21 iunie 2011 nu a avut un caracter penal în sensul art. 6 din Convenție. În opinia sa, plângerea era așadar incompatibilă *ratione materiae* cu dispozițiile Convenției.

21. Reclamanta a contestat acest argument.

(b) Motivarea Curții

(i) Principii generale

22. Noțiunea de „acuzăție în materie penală” de la art. 6 este una autonomă [a se vedea *Ramos Nunes de Carvalho e Sá împotriva Portugaliei* (MC), nr. 55391/13 și alte 2 cereri, pct. 122, 6 noiembrie 2018]. Jurisprudența consacrată a Curții stabilește trei criterii, cunoscute în general drept „criteriile Engel”, care trebuie să fie luate în considerare atunci când se stabilește dacă a existat sau nu o „acuzăție în materie penală” (a se vedea *Engel și alții împotriva Țărilor de Jos*, 8 iunie 1976, pct. 82, seria A nr. 22). Primul criteriu este încadrarea juridică a infracțiunii în dreptul intern, cel de-al doilea este însăși natura infracțiunii, iar cel de-al treilea este gradul de severitate a sancțiunii pe care persoana în cauză riscă să o primească. Cel de-al doilea și cel de-al treilea criteriu sunt alternative și nu neapărat cumulative. Acest lucru nu exclude, totuși, o abordare cumulativă, dacă analiza separată a fiecărui criteriu nu permite să se ajungă la o concluzie clară în ceea ce privește existența unei acuzații în materie penală [a se vedea, printre altele, *Jussila împotriva Finlandei* (MC), nr. 73053/01, pct. 30-31, CEDO 2006 XIV, și *Ezeh și Connors împotriva Regatului Unit* (MC), nr. 39665/98 și 40086/98, pct. 82, CEDO 2003-X]. Faptul că o infracțiune nu se pedepsește cu închisoarea nu este, în sine, decisiv în sensul aplicabilității aspectului penal al art. 6 din Convenție, întrucât, astfel cum a subliniat Curtea în repetate rânduri, caracterul relativ diminuat (al sancțiunii) nu poate elibera o infracțiune de caracterul ei penal intrinsec (a se vedea *Ramos Nunes de Carvalho e Sá*, citată anterior, pct. 122).

(ii) Aplicarea acestor principii faptelor din prezenta cauză

23. Curtea va examina dacă, în conformitate cu criteriile *Engel* menționate anterior, obligarea reclamantului la plata unei amenzi cu caracter administrativ pentru infracțiunea de care a fost acuzată intră sub incidența noțiunii de „procedură penală”.

HOTĂRÂREA NEGULESCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(α) Încadrarea juridică a infracțiunii în dreptul intern

24. Curtea subliniază pentru început că reclamanta a fost acuzată de lovituri și alte violențe, infracțiune interzisă prin art. 180 alin. (1) C. pen. (a se vedea supra, pct. 6-11). Astfel, este cert că infracțiunea în cauză era încadrată în dreptul intern ca fiind de natură penală.

25. Cu toate acestea, Curtea constată în continuare aplicabilitatea în speță a art. 18¹ C. pen., care prevedea că nu constituia infracțiune fapta prevăzută de legea penală, dacă, prin atingerea minimă adusă uneia din valorile apărute de lege și prin conținutul ei concret, (fiind lipsită în mod vădit de importanță), nu prezenta gradul de pericol social al unei infracțiuni (a se vedea supra, pct. 11). În aceste circumstanțe, procurorul putea să dispună scoaterea de sub urmărire penală și, în loc să impună sancțiunea penală menționată în cadrul definiției infracțiunii de care era acuzată persoana în cauză, să aplice o altă pedeapsă, prevăzută, de asemenea, în Codul penal, și anume o sancțiune „cu caracter administrativ” [a se vedea *Mihalache împotriva României* (MC), nr. 54012/10, pct. 58, 8 iulie 2019].

26. În speță, la 15 decembrie 2010, parchetul a dispus scoaterea de sub urmărire penală a reclamantei, menționând că, deși faptele săvârșite de aceasta intrau sub incidența dreptului penal, acestea nu constituiau o infracțiune și, în schimb, i-a aplicat reclamantei sancțiunea cu caracter administrativ a amenzii (a se vedea supra, pct. 7). În orice caz, încadrarea din dreptul intern este doar un punct de plecare, iar indicațiile pe care le oferă au doar o valoare formală și relativă (a se vedea, printre multe alte hotărâri, *Engel și alții*, citată anterior, pct. 82). Prin urmare, Curtea va examina mai detaliat însăși natura normei interne care a constituit temeiul legal al sancțiunii aplicate reclamantei, precum și gradul de severitate a acesteia din urmă (a se vedea *mutatis mutandis*, hotărârea *Mihalache*, citată anterior, pct. 58).

(β) Însăși natura dispozițiilor legale aplicabile

27. Prin însăși natura sa, dispoziția care prevede infracțiunea ce face obiectul examinării urmărește protejerea vieții și a integrității corporale, o valoare care intră, fără îndoială, sub incidența dreptului penal (a se vedea supra, pct. 11). Dispozițiile art. 180 C. pen. erau aplicabile, în conformitate cu art. 1 și art. 17 C. pen., oricărei persoane care a săvârșit, cu vinovăție, o faptă prevăzută de legea penală. Prin urmare, este important de remarcat faptul că, deși faptele de care era acuzată reclamanta nu au fost încadrate ca infracțiuni de către procuror (a se vedea supra, pct. 7), acestea intrau sub incidența unei norme de drept penal.

28. Deși faptele de natură penală de care a fost acuzată reclamanta au fost considerate ca fiind lipsite în mod vădit de importanță, prin atingerea minimă adusă uneia din valorile apărute de legea penală și prin conținutul lor concret, nu este exclusă în sine posibilitatea ca acestea să fie încadrate

drept „penale” în sensul autonom atribuit acestui termen de Convenție, întrucât nimic din textul Convenției nu sugerează că natura penală a unei infracțiuni, în sensul „criteriilor *Engel*”, implică neapărat un anumit grad de gravitate (a se vedea *Ezeh și Connors*, citată anterior, pct. 104, și *Mihalache*, citată anterior, pct. 60).

29. Pentru aceste motive, Curtea admite că dispoziția legală în temeiul căreia parchetul a urmărit-o penal și a sancționat-o pe reclamantă, prin ordonanța procurorului din 15 decembrie 2010 (a se vedea supra, pct. 7), menținută ulterior prin hotărârea definitivă din 21 iunie 2011 (a se vedea supra, pct. 10), era de natură penală.

(γ) Gradul de severitate a sancțiunii

30. În cele din urmă, Curtea reiterează că gradul de severitate a sancțiunii se stabilește în funcție de pedeapsa maximă prevăzută de dispoziția legală relevantă. Deși pedeapsa aplicată în mod concret este un factor relevant, aceasta nu poate diminua importanța mizei inițiale (a se vedea *Mihalache*, citată anterior, pct. 61, cu trimiterile suplimentare).

31. În speță, pedeapsa prevăzută de lege pentru săvârșirea infracțiunii în cauză era de până la trei ani de închisoare (a se vedea supra, pct. 11). În plus, chiar dacă a considerat că faptele în cauză nu constituiau o infracțiune în sensul legii penale, parchetul era totuși obligat prin lege să impună o sancțiune, în cazul în care temeiul legal pentru scoaterea de sub urmărire penală era art. 18¹ C. pen. În speță, reclamanta a fost amendată cu RON 400 (și anume aproximativ 90 de euro la momentul respectiv) pentru faptele de care era acuzată, sumă ce reprezintă mai puțin de jumătate din quantumul maxim al amenzii prevăzute la art. 91 C. pen. (a se vedea supra, pct. 11). În orice caz, caracterul relativ diminuat al sancțiunii în cauză nu poate elibera o infracțiune de caracterul ei penal intrinsec (a se vedea supra, pct. 22).

32. Curtea observă de asemenea că, deși această sancțiune este încadrată în Codul penal ca sancțiune cu caracter „administrativ”, scopul amenzii nu era repararea prejudiciului cauzat de reclamantă, ci pedepsirea acesteia și descurajarea sa de la săvârșirea unor noi fapte de natură penală (a se vedea *Mihalache*, citată anterior, pct. 62, cu trimiterile suplimentare). Amenda aplicată reclamantei avea astfel un scop punitiv și disuasiv și, prin urmare, era similară unei sancțiuni penale, în pofida încadrării sale din dreptul intern ca fiind o sancțiune cu caracter „administrativ”. Faptul că reclamanta nu risca o pedeapsă cu închisoarea, chiar dacă nu plătea amenda (a se vedea supra, pct. 17), nu afectează această concluzie.

33. În mod similar, chiar dacă certificatul de cazier judiciar eliberat persoanei fizice în cauză nu conținea date cu privire la sancțiunile cu caracter administrativ, precum amenda impusă reclamantei în speță, aceste informații erau puse la dispoziția organelor judiciare la fel ca și informațiile referitoare la orice altă sancțiune penală impusă persoanei în cauză (a se vedea supra, pct. 18).

(δ) Concluzie privind natura procedurii care a condus la hotărârea definitivă din 21 iunie 2011

34. Ținând seama de cele de mai sus, Curtea concluzionează că, având în vedere natura infracțiunii pentru care a fost urmărită penal reclamanta, precum și sancțiunea care i-a fost aplicată, procedura examinată a avut un caracter penal, în sensul art. 6 din Convenție. Așadar, latura penală a art. 6 se aplică faptelor prezentei cauze. În consecință, Curtea respinge excepția ridicată de Guvern cu privire la incompatibilitatea *ratione materiae*.

2. Cu privire la alte motive de inadmisibilitate

35. Curtea constată în continuare că plângerea nu este nici vădit nefondată, nici inadmisibilă pentru alte motive enumerate la art. 35 din Convenție. Prin urmare, trebuie să fie declarată admisibilă.

B. Cu privire la fond

1. Argumentele părților

(a) Reclamanta

36. Reclamanta a argumentat că judecătoria nu avea o competență deplină pentru a examina plângerile sale referitoare la stabilirea vinovăției sale și nu i-a asigurat garanțiile procedurale prevăzute la art. 6 din Convenție. Aceasta a susținut că judecătoria a examinat doar legalitatea celor două acte și nu a făcut altceva decât să confirme constatările referitoare la vinovăția sa. Parchetul nu a respectat principiul contradictorialității, în ciuda faptului că martorii au dat declarații contradictorii.

(b) Guvernul

37. Guvernul a susținut că reclamanta a beneficiat de toate garanțiile procedurale prevăzute în acest tip de cauză. De exemplu, aceasta a solicitat audierea unor martori în timpul anchetei efectuate de poliție. Cu toate acestea, ea nu a cerut să fie prezentă în timpul audierii martorilor. În plus, nu și-a reiterat cererile de prezentare de probe în fața judecătoriei.

38. Acesta a subliniat de asemenea că scopul procedurii în fața instanței nu a fost aprecierea vinovăției unei persoane, ci mai degrabă examinarea legalității actelor parchetului, care s-au bazat în principal pe probe deja existente la dosar.

2. Motivarea Curții

(a) Observații preliminare

39. După ce a stabilit că prezenta cauză intră sub incidența laturii penale a art. 6, Curtea trebuie să verifice dacă, ținând seama de caracteristicile

specifice ale procedurii interne în discuție, toate garanțiile prevăzute la art. 6 sunt aplicabile faptelor prezentei cauze.

40. În această privință, Curtea observă că, în hotărârea în cauza *Blokhin împotriva Rusiei* [(MC), nr. 47152/06, pct. 179-182, 23 martie 2016], după ce a constatat că procedura îndreptată împotriva reclamantului pentru săvârșirea unei fapte penale care, având în vedere vârsta reclamantului (12 ani), nu era încadrată în drept intern ca fiind de natură penală, a avut ca obiect stabilirea unei acuzații în materie penală, Curtea a examinat această procedură în lumina tuturor garanțiilor consacrate la art. 6 § 1 și art. 6 § 3 lit. d) din Convenție (a se vedea *Blokhin*, citată anterior, pct. 211-216).

41. În mod similar, în hotărârea în cauza *Anghel împotriva României* (nr. 28183/03, pct. 55-69, 4 octombrie 2007), Curtea a aplicat setul complet de garanții prevăzute la art. 6 din Convenție procedurii interne în cauză, care, deși nu avea caracter penal în dreptul intern, a fost considerată de Curte ca intrând sub incidența protecției garantate de latura penală a art. 6 din Convenție.

42. Pentru aceste motive și ținând seama de faptul că în Convenție sunt garantate drepturi practice și efective (a se vedea, printre multe alte hotărâri, *Artico împotriva Italiei*, 13 mai 1980, pct. 33, seria A nr. 37; *Alekseyev împotriva Rusiei*, nr. 4916/07 și alte 2 cereri, pct. 81, 21 octombrie 2010; și *Maskhadova și alții împotriva Rusiei*, nr. 18071/05, pct. 222, 6 iunie 2013), Curtea consideră că toate garanțiile consacrate în art. 6 din Convenție sub aspect penal, astfel cum sunt interpretate în jurisprudența relevantă (a se vedea infra, pct. 43-46), se aplică faptelor prezentei cauze.

(b) Principii generale

43. Curtea reiterează faptul că garanțiile prevăzute la art. 6 § 3 lit. d) constituie aspecte specifice ale dreptului la un proces echitabil, prevăzut la paragraful 1 din această dispoziție, care trebuie să fie luate în considerare în cadrul oricărei aprecieri a caracterului echitabil al procesului. În plus, preocuparea principală a Curții, în temeiul art. 6 § 1, este să aprecieze caracterul echitabil al procesului penal în ansamblu [a se vedea *Schatschaschwili împotriva Germaniei* (MC), nr. 9154/10, pct. 100-101, 15 decembrie 2015, și *Taxquet împotriva Belgiei* (MC), nr. 926/05, pct. 84, 16 noiembrie 2010, cu trimiterile suplimentare]. În cadrul acestei aprecieri, Curtea va examina procesul în ansamblul său, ținând seama de dreptul la apărare, dar și de interesul public și cel al victimei (victimelor) ca infracțiunea respectivă să fie cercetată și sancționată în mod corespunzător [a se vedea *Schatschaschwili*, citată anterior, pct. 101, și *Gäfgen împotriva Germaniei* (MC), nr. 22978/05, pct. 175, CEDO 2010] și, după caz, de drepturile martorilor [a se vedea, printre multe hotărâri, *Al-Khawaja și Tahery împotriva Regatului Unit* (MC), nr. 26766/05 și 22228/06, pct. 118, CEDO 2011]. În acest context, trebuie subliniat de asemenea faptul că admisibilitatea probelor este o chestiune reglementată de legislația națională

și de instanțele naționale și că singura sarcină a Curții este să examineze dacă procesul s-a desfășurat în mod echitabil (a se vedea *Seton împotriva Regatului Unit*, nr. 55287/10, pct. 57, 31 martie 2016, cu trimiterile suplimentare).

44. Curtea a formulat principiile generale care trebuie aplicate în cazurile în care un martor al acuzării nu a participat la proces, însă declarațiile făcute anterior de acesta au fost admise ca probe; aceste principii generale sunt prezentate în hotărârea pronunțată în cauza *Al-Khawaja și Tahery* (citată anterior, pct. 118-47). Un rezumat al acestor principii poate fi găsit și în hotărârile în cauzele *Seton* (citată anterior, pct. 58) și *Blokhin* (citată anterior, pct. 200-202). În această privință, ținând seama de jurisprudența Curții, în primul rând, trebuie să existe un motiv întemeiat pentru ca un martor să nu se prezinte la proces și, în al doilea rând, în cazul în care o condamnare se bazează în mod exclusiv sau în mod decisiv pe depozițiile unei persoane căreia acuzatul nu a avut ocazia să îi adreseze întrebări sau a cărei audiere nu a putut fi obținută de acesta, nici în faza cercetării, nici în cursul procesului, dreptul la apărare poate fi restrâns într-o măsură incompatibilă cu garanțiile prevăzute la art. 6. (a se vedea *Blokhin*, citată anterior, pct. 201, cu trimiterile suplimentare).

45. Aceste principii au fost clarificate suplimentar în cauza *Schatschaschwili* (citată anterior, pct. 111-131), în care Marea Cameră a confirmat că lipsa unui motiv întemeiat pentru ca un martor să nu se înfățișeze nu poate fi hotărâtor, în sine, pentru lipsa caracterului echitabil al unui proces, deși a rămas un factor foarte important care trebuie pus în balanță în momentul aprecierii caracterului echitabil în ansamblu și unul care ar putea înclina balanța în favoarea constatării unei încălcări a art. 6 § 1 și a art. 6 § 3 lit. d). În plus, având în vedere că preocuparea sa era aceea de a stabili dacă procesul a fost echitabil în ansamblu, Curtea trebuie să verifice nu doar existența unui număr suficient de măsuri de contrabalansare în cauzele în care declarația martorului absent a fost temeiul unic sau decisiv pentru condamnarea reclamantului, ci și în cauzele în care aceasta a considerat că nu este clar dacă proba respectivă a fost unică sau decisivă, dar, cu toate acestea, a fost convinsă că avea o pondere mare și că este posibil ca admiterea acesteia să fi dezavantajat apărarea. Amploarea măsurilor de contrabalansare necesare pentru ca un proces să fie considerat echitabil depinde de ponderea declarației martorului absent. Cu cât este mai importantă declarația respectivă, cu atât mai mare este importanța măsurilor de contrabalansare pentru ca procesul în ansamblu să fie considerat echitabil (ibid., pct. 116, a se vedea și *Seton*, citată anterior, pct. 59).

46. În acest context, atunci când o condamnare se bazează exclusiv sau în mod decisiv pe declarațiile unor martori absenți, Curtea trebuie să supună procedura celei mai riguroase examinări (a se vedea *Blokhin*, citată anterior, pct. 202).

(c) Aplicarea acestor principii faptelor prezentei cauze

47. Revenind la faptele din cauza în curs de examinare, Curtea observă că reclamanta a fost anchetată de parchet (a se vedea supra, pct. 6), dar că, ulterior, s-a dispus scoaterea sa de sub urmărire penală pe motiv că faptele săvârșite nu erau suficient de grave pentru a constitui o infracțiune (a se vedea supra, pct. 7). Reclamanta, care a primit o amendă de la parchet, a contestat această soluție în fața unei instanțe penale, prevalându-se de procedura prevăzută la art. 278¹ C. proc. pen.

48. Curtea reiterează că, în cadrul procedurii în discuție, instanțelor naționale li se solicita să examineze legalitatea actelor parchetului și că acestea nu aveau competența de a asculta declarații ale martorilor sau de a examina în mod direct fondul cauzei. Cu toate acestea, Curtea nu poate decât să ia notă că, prin constatarea potrivit căreia fapta reclamantei s-a petrecut întocmai cum a fost descrisă de victimă și că reclamanta a comis fapte interzise de legislația penală, care „[nu puteau] rămâne nepedepsite” (a se vedea supra, pct. 10), instanța internă a făcut, de fapt, o apreciere a vinovăției reclamantei. În acest sens, instanța a făcut referire la declarația făcută de un martor, A, care nu s-a prezentat în fața sa.

49. Curtea observă că martorul a fost ascultat doar în cursul anchetei (a se vedea supra, pct. 5). În acest context, Curtea trebuie să aprecieze dacă a existat un motiv întemeiat pentru neprezentarea martorului în fața instanței, cum ar fi decesul sau teama, absența din motive de sănătate sau faptul că martorul nu a putut fi găsit (a se vedea *Schatschaschwili*, citată anterior, pct. 119, cu trimiterile suplimentare). Curtea observă că legislația aplicabilă nu le permitea instanțelor să asculte declarații ale martorilor în cadrul procedurii desfășurate în temeiul art. 278¹ C. proc. pen, întrucât acestea erau obligate să examineze plângerea pe baza probelor deja existente la dosar, singura excepție fiind posibilitatea de a examina înscrisuri noi, dacă era necesar (a se vedea art. 278¹ alin. (7) C. proc. pen, citat supra la pct. 13). Totuși, acesta nu este un motiv întemeiat care justifică neprezentarea martorului relevant, în sensul art. 6 din Convenție. De asemenea, este relevant de menționat faptul că nu există niciun indiciu - și nici Guvernul nu a susținut - că martorul A nu era disponibil sau că era dificilă, din alt motiv, citarea acestuia să se prezinte în fața instanței (a se vedea *Blokhin*, citată anterior, pct. 213).

50. În ceea ce privește importanța declarației martorului absent, Curtea observă că instanța internă a adoptat decizia în speță pe baza declarației martorului A, care a coroborat dovezile medicale, de unde se poate deduce că declarația lui A fost decisivă pentru concluzia instanței (a se vedea *mutatis mutandis*, *Schatschaschwili*, pct. 141, și *Blokhin*, pct. 212, ambele citate anterior).

51. Rămâne de stabilit dacă au existat suficiente măsuri de contrabalansare pentru a compensa dezavantajele cu care s-a confruntat apărarea ca urmare a admiterii declarației decisive a martorului absent (a se

vedea hotărârea *Schatschaschwili*, citată anterior, pct. 145). Cu alte cuvinte, Curtea trebuie să se asigure că procesul, apreciat în ansamblul său, a fost echitabil, ținând seama de faptul că lipsa unui motiv întemeiat pentru neprezentarea unui martor al acuzării este un factor foarte important care trebuie pus în balanță în momentul aprecierii caracterului echitabil al unui proces în ansamblu și unul care ar putea înclina balanța în favoarea constatării unei încălcări a art. 6 § 1 și a art. 6 § 3 lit. d) (a se vedea jurisprudența citată supra, pct. 45). Una dintre garanțiile importante ar fi ca reclamantul sau apărătorul acestuia să fi avut posibilitatea de a adresa întrebări martorilor în faza de urmărire penală (a se vedea *Schatschaschwili*, citată anterior, pct. 131). Cu toate acestea, nu există nicio probă la dosar care să indice că apărarea a fost informată cu privire la data la care au fost interogați martorii și se pare că reclamanta nu a fost nici prezentă și nici reprezentată în timpul audierii de către poliție (a se vedea supra, pct. 5), iar Guvernul nu a prezentat nicio justificare cu privire la acest lucru. Nu există nicio probă la dosar care să indice faptul că aceasta a fost informată în vreun fel cu privire la data la care martorii urmau să fie audiați de anchetatori sau că aceasta a fost invitată să participe la interogatoriu.

52. Curtea observă că, în plângerea formulată în fața instanței interne, reclamanta a contestat elementele de probă (a se vedea supra, pct. 9). Cu toate acestea, instanța și-a întemeiat decizia pe aceste probe (a se vedea supra, pct. 10). Întrucât instanța națională nu avea competența de a audia martorii, Curtea nu vede niciun motiv pentru care, astfel cum a sugerat Guvernul, reclamanta ar fi trebuit să solicite în mod expres ca instanța să audieze martorii (a se vedea supra, pct. 9).

53. În plus, în această privință, Curtea nu poate să nu observe că, și în lipsa competenței de audiere a martorilor, instanța avea la dispoziție alte mijloace de soluționare a cauzei, care ar fi putut asigura, cel puțin în teorie, o mai bună protecție a dreptului la apărare. În special, Curtea subliniază că, în temeiul art. 278¹ C. proc. pen., instanțele interne aveau competența să desființeze ordonanța parchetului și fie să trimită cauza parchetului, fie să o examineze în continuare în cadrul unei proceduri penale adecvate (să rețină cauza spre judecare), în calitate de instanță de prim grad (a se vedea supra, pct. 13). Cu toate acestea, în speță, instanța națională nu s-a prevalat de niciuna dintre aceste posibilități. În schimb, a confirmat ordonanța procurorului, fără să asculte declarații ale martorilor și, prin urmare, fără să îi ofere reclamantei posibilitatea de a-l confrunța direct pe martorul a cărui declarație avea o importanță decisivă. Procedând astfel, instanța a privat-o pe reclamantă de posibilitatea judecării cauzei sale de către o instanță, în conformitate cu cerințele Convenției.

54. În consecință, a fost încălcat art. 6 § 1 și art. 6 § 3 lit. d) din Convenție.

II. CU PRIVIRE LA ALTE PRETINSE ÎNCĂLCĂRI ALE CONVENȚIEI

55. În sfârșit, reclamanta s-a plâns de lipsa unei căi de atac efective prin care putea să conteste ordonanța din 21 iunie 2011, astfel fiind încălcat art. 13 din Convenție.

56. Totuși, în lumina tuturor elementelor de care dispune și în măsura în care este competentă să se pronunțe cu privire la aspectele invocate, Curtea constată că acestea nu indică nicio aparentă încălcare a drepturilor și a libertăților stabilite în Convenție sau în protocoalele la aceasta.

57. În consecință, acest capăt de cerere este în mod vădit nefondat și trebuie să fie respins în conformitate cu art. 35 § 3 lit. a) și art. 35 § 4 din Convenție.

III. CU PRIVIRE LA APLICAREA ART. 41 DIN CONVENȚIE

58. Art. 41 din Convenție prevede:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă.”

A. Prejudiciu

59. Reclamanta a solicitat 400 de lei românești (RON) cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul material, reprezentând amenda care i-a fost aplicată de parchet. Aceasta a solicitat, de asemenea, 1 000 de euro (EUR) cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral cauzat ca urmare a pierderii imaginii, onoarei și reputației sale în cadrul comunității.

60. Guvernul a susținut că nu există nicio legătură de cauzalitate între plângerea formulată de reclamantă în fața Curții și despăgubirea solicitată de aceasta pentru prejudiciul material. În plus, acesta a subliniat că reclamanta putea solicita revizuirea procedurii în temeiul art. 465 alin. (1) C. proc. pen. În cele din urmă, acesta a susținut că astfel, constatarea unei încălcări constituia, în sine, o reparație echitabilă suficientă pentru pretinsul prejudiciu moral.

61. Curtea constată că art. 465 alin. (1) C. proc. pen. permite revizuirea procedurii interne în vederea remedierii încălcărilor constatate de aceasta. Având în vedere natura plângerii reclamantei în temeiul art. 6 din Convenție, Curtea consideră că, în speță, cea mai adecvată formă de reparație ar fi redeschiderea în timp util a procedurii incriminate, la solicitarea reclamantei.

62. Pe de altă parte, Curtea consideră că aceasta trebuie să fi suferit un anumit grad de stres, care nu poate fi compensat doar prin revizuirea procedurii sau prin constatarea unei încălcări. Având în vedere natura încălcării constatate și pronunțându-se în echitate, Curtea acordă

reclamantei 1 000 EUR cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit.

B. Cheltuieli de judecată

63. Reclamanta a solicitat, de asemenea, 514 RON pentru cheltuielile de judecată efectuate în fața instanțelor naționale și în fața Curții.

64. Guvernul a argumentat că respectivele cheltuieli nu erau necesare.

65. Ținând seama de documentele de care dispune și de jurisprudența sa, Curtea consideră rezonabil să acorde suma de 100 EUR pentru toate cheltuielile de judecată, plus orice sumă care poate fi datorată de reclamantă cu titlu de impozit.

C. Dobânzi moratorii

66. Curtea consideră necesar ca rata dobânzilor moratorii să se întemeieze pe rata dobânzii facilității de împrumut marginal, practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

PENTRU ACESTE MOTIVE, CURTEA,

1. *declară*, în unanimitate, admisibilă cererea în ceea ce privește capătul de cerere referitor la art. 6 § 1 și art. 6 § 3 lit. d) din Convenție și inadmisibilă în ceea ce privește celelalte capete de cerere;
2. *hotărăște*, în unanimitate, că a fost încălcat art. 6 § 1 și art. 6 § 3 lit. d) din Convenție;
3. *hotărăște*,
  - (a) cu cinci voturi la două, că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, suma de 1 000 EUR (o mie de euro), care trebuie convertită în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, pentru prejudiciul moral, plus orice sumă ce poate fi datorată cu titlu de impozit;
  - (b) în unanimitate, că statul pârât trebuie să plătească reclamantei, în termen de trei luni de la data rămânerii definitive a hotărârii, în conformitate cu art. 44 § 2 din Convenție, suma de 100 EUR (o sută de euro), care trebuie convertită în moneda națională a statului pârât la rata de schimb aplicabilă la data plății, cu titlu de cheltuieli de judecată, plus orice sumă ce poate fi datorată de reclamantă cu titlu de impozit;

HOTĂRÂREA NEGULESCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI

(c) în unanimitate, că, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, această sumă trebuie majorată cu o dobândă simplă, la o rată anuală egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

4. *respinge*, în unanimitate, cererea de acordare a unei reparații echitabile pentru celelalte capete de cerere.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 16 februarie 2021, în temeiul art. 77 § 2 și art. 77 § 3 din Regulamentul Curții.

Andrea Tamietti
Grefier

Yonko Grozev
Președinte

În conformitate cu art. 45 § 2 din Convenție și art. 74 § 2 din Regulamentul Curții, opinia separată a judecătorilor Pastor Vilanova și Schukking se anexează la prezenta hotărâre.

Y.G.
A.N.T.

OPINIA COMUNĂ PARȚIAL SEPARATĂ A JUDECĂTORILOR PASTOR VILANOVA ȘI SCHUKKING

1. Opinia noastră separată se referă exclusiv la plata reparației echitabile acordate reclamantei cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral, în temeiul art. 41 din Convenție. Am elaborat această opinie comună pentru a ne exprima dezacordul față de poziția adoptată de majoritatea Camerei în această privință.

2. Considerăm că hotărârea din prezenta cauză: (a) nu justifică abaterea sa de la jurisprudența Curții în materie și, (b) procedând astfel, nu ține seama de necesitatea unui motivări în temeiul art. 45 § 1 din Convenție.

3. În primul rând, trebuie subliniat că, de multe ori, Curtea a considerat că o constatare a Curții în sensul existenței unei încălcări a art. 6 § 1 și § 3 din Convenție nu permite să se concluzioneze că vinovăția reclamantului a fost stabilită în mod eronat. Într-adevăr, este imposibil să se speculeze cu privire la ce anume s-ar fi întâmplat dacă nu ar fi fost încălcate garanțiile minime enumerate la art. 6 § 3. În astfel de circumstanțe, de multe ori, Curtea apreciază că o constatare a unei încălcări constituie, în sine, o reparație echitabilă suficientă [a se vedea *Sejdovic împotriva Italiei* (MC), nr. 56581/00, pct. 134, 2006 II; *Ibrahim și alții împotriva Regatului Unit* (MC), nr. 50541/08 și alte 3 cereri, pct. 315, CEDO 2016; și *Beuze împotriva Belgiei* (MC), nr. 71409/10, pct. 199, 9 noiembrie 2018]. Este demn de remarcat faptul că nu mai puțin de trei hotărâri ale Marii Camere, dintre care două recent pronunțate, au adoptat o asemenea abordare. Cu toate acestea, în cazul de față, Camera pare să ignore această doctrină consacrată.

4. În al doilea rând, Curtea a considerat, de asemenea, că nu este necesar să se acorde o despăgubire cu titlu de prejudiciu moral atunci când reclamantul poate obține revizuirea procedurii interne, după ce acesta a fost condamnat anterior. În speță, în dreptul intern există posibilitatea de revizuire a hotărârii. În această privință, Curtea a reiterat de multe ori faptul că, atunci când o persoană a fost condamnată în urma procedurilor care au generat încălcări ale cerințelor art. 6 din Convenție, de regulă, rejudecarea cauzei sau redeschiderea acesteia, dacă a fost solicitată, reprezintă, în principiu, forma cea mai potrivită de remediere a acestei încălcări [a se vedea, printre alte hotărâri, *Sejdovic împotriva Italiei*, citată anterior, pct. 126; *Öcalan împotriva Turciei* (MC), nr. 46221/99, pct. 210 *in fine*, CEDO 2005 IV; *Cabral împotriva Țărilor de Jos*, nr. 37617/10, pct. 42-43, 28 august 2018; și *Chernika împotriva Ucrainei*, nr. 53791/11, pct. 82-83, 12 martie 2020]. Încă o dată, se pare că această jurisprudență consacrată a fost ignorată.

HOTĂRÂREA NEGULESCU ÎMPOTRIVA ROMÂNIEI – OPINIE SEPARATĂ

5. În cele din urmă, art. 45 § 1 din Convenție impune motivarea hotărârilor și deciziilor Curții. Această dispoziție pare clară și nu este permisă nicio excepție de la aceasta. Întrucât nu se prevede altfel, se poate deduce că obligația de motivare se referă la întregul text al hotărârii sau al deciziei, și nu doar la anumite pasaje ale hotărârii judecătorești. În consecință, cu tot respectul, susținem că, dacă majoritatea a dorit să își întemeieze constatările pe alte aspecte ale jurisprudenței, sau să se abată de la hotărârile invocate de minoritate, aceasta avea obligația, ca parte a îndatoririlor ce îi revin în calitate de instanță europeană, să explice motivele poziției sale. O astfel de motivare ar fi permis consolidarea principiului securității juridice în prezenta cauză.